

XXVI. ПРЕСТЪПНОСТ И ПРАВОСЪДИЕ

Статистическите изследвания в областта на престъпността и правосъдието се организират и провеждат от Министерството на вътрешните работи, Националният статистически институт и Министерството на правосъдието.

Обект, обхват и единици на наблюденията

Статистическо наблюдение на регистрираната престъпност

Обект на наблюдението са регистрираните криминални и разкритите икономически престъпления и лицата, заподозрени в тяхното извършване. Единица на наблюдение са регистрираните криминални и разкритите икономически престъпления. Техническа единица е териториалната служба на Министерството на вътрешните работи, където се регистрират извършените криминални и икономически престъпления. Тя е източник на информацията.

Статистическо наблюдение на наказаната престъпност

Обект на наблюдението е дейността на районните, окръжните и военните съдилища по наказателните дела от общ и частен характер. Единица на наблюдение са осъдените лица с влезли в сила присъди и престъпленията, завършили с осъждане. Техническа единица са районният, окръжният и военният съд, които са източници на информацията.

Статистическо наблюдение на лицата, лишени от свобода

Обект на изучаване са лицата, лишени от свобода (обвиняемите, подсъдимите и осъдените) в местата за лишаване от свобода и следствени те арести. Единица на наблюдение са мястото за лишаване от свобода и следствения арест, които са източници на информацията.

При ползване на данните за регистрираната престъпност трябва да се има предвид следното:

Регистрирано престъпление (табл. 1 и 2) е всяко заявено престъпление, по което е започнато полицейско производство (бързо производство или дознание), предварителната проверка е приключила с мнение за образуване на предварително производство (срещу известен или неизвестен извършител) или налагане на административна санкция за престъпление.

В регистрираната престъпност не се включват заявителските материали, по които предварителната проверка или полицейското производство са приключили с мнение за прекратяване по чл. 9, ал. 2 от НК и чл. 21, ал. 1, т. 1 от НПК, преписките, предадени за работа на други поделения, както и тези, по които предварителната проверка не е приключила.

Разкрито престъпление (табл. 1 и 2) е престъпно деяние, чийто извършител е заловен на местопрестъплението, лично се е явил с признание за извършено престъпление или е установен от органите на полицията при извършване на оперативно-издирвателна дейност, предварителна проверка или полицейско производство, и събраните материали са предадени на органите на прокуратурата, вкл. и тези за налагане на административна санкция за престъпление.

Категорията „заподозрени лица“ (табл. 3, 4 и 5) включва лицата, за които органите на полицията са събрали достатъчно уличаващи данни и доказателства за извършено от тях наказуемо деяние. В общия брой заподозрени лица се включват децата под 14 години и лицата, които не могат да бъдат привлечени към наказателна отговорност поради смърт, болест или бягство.

При ползване на информацията за наказаната престъпност трябва да се има предвид, че данните за престъпленията, завършили с осъждане, и осъдените лица се получават от обработката на информацията за дейността на районните, окръжните и военните съдилища по наказателните дела. От 1998 г. е включена информация за наказаните престъпления и осъдените лица и от военните съдилища. Не е включена информация за резултатите от дейността на Върховния касационен съд.

В броя на наказаните престъпления и осъдените лица за съответната година се включват тези, на които присъдата е влязла в сила през същата година.

В показателя „престъпления, завършили с осъждане“ (табл. 7) се включват всички престъпления, завършили с осъждане, независимо дали са извършени от едно или повече лица.

В показателя „осъдени лица“ (табл. 8, 9, 10 и 11) се включват всички осъдени на някакво наказание, включително условно осъдените лица.